

**Yaşayış evlərinin və binalarının istifadəsi zamanı üçüncü şəxslər
qarşısında mülki məsuliyyətin sığortası**

QAYDALARI

(Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət sığorta nəzarəti şöbəsi ilə
30 yanvar 2009-ci il tarixində razılaşdırılmışdır)

MÜNDƏRİCAT:

АНЛАЙЫШЛАР

- Maddə 1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR
- Maddə 2. SİĞORTA SİNFİ
- Maddə 3. SİĞORTANIN PREDMETİ
- Maddə 4. SİĞORTA RİSKLƏRİ
- Maddə 5. SİĞORTA RİSKLƏRİNDƏN İSTİSNALAR VƏ (VƏ YA) SİĞORTA TƏMİNATINDA MƏHDUDİYYƏTLƏR
- Maddə 6. SİĞORTA HADİSƏSİ
- Maddə 7. SİĞORTA ÖHDƏLİYİ
- Maddə 8. SİĞORTA MƏBLƏĞİ VƏ ONUN MÜƏYYƏN EDİLMƏ QAYDASI
- Maddə 9. SİĞORTA HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİ QAYDASI
- Maddə 10. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN BAĞLANMASI, ONA ƏLAVƏLƏR VƏ dəYİŞİKLİKLƏR EDİLMƏSİ VƏ XİTAM VERİLMƏSİ QAYDASI
- Maddə 11. AZADOLMA MƏBLƏĞİ
- Maddə 12. TƏRƏFLƏRİN HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ
- Maddə 13. SİĞORTA HADİSƏSİ BAŞ VERDİKDƏ SİĞORTALININ VƏZİFƏLƏRİ
- Maddə 14. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİ QAYDASI
- Maddə 15. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİNDƏN İMTINA ƏSASLARI
- Maddə 16. İKİQAT SİĞORTA
- Maddə 17. VALYUTA BARƏSİNDƏ QEYD-ŞƏRT
- Maddə 18. MÜBAHİSƏLƏRİN HƏLLİ QAYDASI
- Maddə 19. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİ, YAXUD SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİ VERMƏKDƏN İMTINA OLUNMASI HAQQINDA QƏRARIN QƏBUL EDİLMƏSİ MÜDDƏTİ
- Maddə 20. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN ŞƏRTLƏRİNİN YERİNƏ YETİRİLMƏMƏSİNƏ VƏ YA LAZİMİ QAYDADA YERİNƏ YETİRİLMƏMƏSİNƏ GÖRƏ TƏRƏFLƏRİN MƏSULİYYƏTİ
- Maddə 21. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNDƏ ƏLAVƏ ŞƏRTLƏRİN NƏZƏRDƏ TUTULMASI

АНЛАЙЫШЛАР:

Bu Qaydalarda və bu Qaydalar əsasında bağlanmış Sığorta müqavilələrində aşağıdakı əsas anlayışlardan istifadə olunur:

Sığortaçı - sığorta qanunvericiliyi əsasında sığorta fəaliyyətini həyata keçirmək üçün müvafiq lisenziyaya malik olan, Sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan sığorta hadisəsi baş verdiyi halda qanunvericiliklə və ya müqavilə ilə müəyyən olunmuş qaydada sığorta ödənişini vermək öhdəliyi daşıyan Sığorta müqaviləsinin tərəfi olan yerli hüquqi şəxs;

Sığortalı - sığorta haqqı ödəyən, sığorta obyektinin sığorta etdirilməsində sığorta marağı olan, Sığorta müqaviləsinin tərəfi;

Sığorta olunan - Sığorta müqaviləsi əsasında əmlak mənafeləri sığortalanan şəxs;

Faydalanan şəxs - Sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığorta ödənişini almaq hüququ olan şəxs; Sığorta müqaviləsində Faydalanan şəxs qismində başqa şəxs nəzərdə tutulmamışdırsa, Sığortalı və (və ya) Sığorta olunan Faydalanan şəxs sayılır.

Sığorta hadisəsi – qanunvericiliyə və ya Sığorta müqaviləsinə görə sığorta ödənişinin Sığortalıya, Sığorta olunana və ya digər faydalanan şəxslərə ödənilməsi üçün əsas olan, Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən hadisə və ya yaranan hal;

Sığortanın müddəti – sığorta risklərinin sığortalandığı müddət;

Sığorta tarifi – sığorta haqqının sığorta məbləğindən faizlə dərəcəsi;

Sığorta haqqı – risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində sığorta qanunvericiliyinə uyğun olaraq, Sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan qaydada Sığortalının Sığortaçıya ödəməli olduğu pul məbləği;

Azadolma məbləği - sığorta hadisəsi nəticəsində yaranan itkilərin və ya dəyən zərərin sığorta təminatı ilə əhatə olunmayan və Sığortalının üzərində qalan hissəsi;

Sığorta ödənişi – sığorta hadisəsi baş verdikdə Sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq Sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyası;

Мүщүм шяртляр –Sığorta müqaviləsində, yaxud Sığorta şəhadətnaməsində göstərilmiş və Sığortalı tərəfindən yerinə yetirilməməsi Sığortaçının sığorta ödənişi verməkdən imtina etməsi və ya Sığorta müqaviləsinə, yaxud Sığorta şəhadətnaməsinə ləğv etməsi üçün əsas olan şərtlər;

Sığortanın ərazisi - sığorta obyektinin sığortalanmış hesab olunduğu müəyyən ərazi (yer);

Ассистанс ширкяти – sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən hüquqi şəxs

Maddə 1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1.1. Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə, «Sığorta fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa və digər qanunvericilik aktlarına uyğun olaraq işlənib hazırlanmışdır.

1.2. Bu Qaydalar əsasında bundan sonra mətn üzrə «Sığortaçı» adlanacaq təşkilat bundan sonra mətn üzrə «Sığortalı» adlanacaq istənilən təşkilati-hüquqi formada olan hüquqi şəxslərlə, qanunla müəyyən edilmiş qaydada fərdi sahibkar kimi qeydiyyatdan keçmiş fəaliyyət qabiliyyətli fiziki şəxslərlə, sahibkarlarla, kirayəçilərlə və qanuni əsasda yaşayış evlərini və binalarını istifadə edən digər şəxslərlə yaşayış evlərinin və binalarının istifadəsi zamanı üçüncü şəxslərin həyatına, sağlamlığına, və/və ya əmlakına zərər dəyməsi nəticəsində yaranan öhdəliklərə görə mülki məsuliyyətin könüllü sığortası müqaviləsini (bundan sonra mətn üzrə «sığorta müqaviləsi») bağlayır. «Yaşayış evləri və binaları» anlayışı həmçinin belə evlər və binalarla eyni torpaq sahəsində yerləşən və Sığortalıya (Sığorta olunana) məxsus ayrıca təsərrüfat tikililərini də əhatə edir.

1.3. Sığorta müqaviləsinə görə həm Sığortalının özünün mülki məsuliyyəti, həm də üzərinə belə bir məsuliyyət qoyula bilən, Sığorta müqaviləsində adı çəkilən digər şəxsin (bundan sonra mətn üzrə «Sığorta olunan») mülki məsuliyyəti üzrə risk sığortalana bilər. Lakin, zərər vurmağa görə məsuliyyət riskinin sığorta müqaviləsi üzrə Sığortalıdan başqa şəxsin məsuliyyəti sığortalanırsa, Sığortalı, əgər sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmayıbsa, sığorta hadisəsi baş verənə qədər istənilən vaxt bu şəxsi Sığortaçıya yazılı bildirməklə başqası ilə əvəz etmək hüququna malikdir.

1.4. Zərər vurmağa görə məsuliyyət riskinin sığorta müqaviləsi, hətta müqavilə zərər vurmağa görə məsuliyyət daşıyan Sığortalının və ya digər Sığorta olunanın xeyrinə bağlansa da, yaxud müqavilədə onun kimin xeyrinə bağlanması göstərilməsə də, zərərə məruz qala bilən şəxsin xeyrinə bağlanmış hesab olunur. Zərər vurmağa görə məsuliyyət riski Sığorta olunan sığorta müqaviləsində göstərməlidir, belə olmadıqda, Sığortalının öz məsuliyyət riski sığortalanmış hesab olunur.

Maddə 2. SİĞORTA SİNFİ

Bu Qaydalara əsasən təqdim olunan sığorta məhsulu sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan ümumi mülki məsuliyyətin sığortası sinfinə aiddir.

Maddə 3. SİĞORTANIN PREDMETİ

Bu Qaydalara əsasən sığortanın predmeti Yaşayış evlərinin və binalarının istifadəsi zamanı üçüncü şəxslər qarşısında mülki məsuliyyətdir.

Maddə 4. SİĞORTA RİSKLƏRİ

4.1. Bu Qaydalara əsasən Sığortaçı Sığortalıya aşağıdakı sığorta risklərindən təminat verir:

4.1.1. subasma – su kəmərlərində, istilik və (və ya) kanalizasiya şəbəkələrində baş verən qəza nəticəsində suyun və digər mayelərin təsiri;

4.1.2. yanğın – xüsusi olaraq yandırılma və mühafizə edilmə üçün təyin olunmuş yerdən kənara öz-özünə yayılmaq imkanına malik olan alovun nəzarət oluna bilməyən təsiri, həmçinin yanma məhsullarının və alovun sonrakı yayılmasının qarşısını almaq üçün tətbiq olunan yanğınsöndürmə tədbirlərinin təsiri.

Maddə 5. SİĞORTA RİSKLƏRİNDƏN İSTİSNALAR VƏ (VƏ YA) SİĞORTA TƏMİNATINDA MƏHDUDİYYƏTLƏR

5.1. Sığorta təminatı aşağıdakılarla bağlı məsuliyyəti əhatə etmir:

5.1.1. Daimi, mütəmadi və ya uzunmüddətli termik təsirin, yaxud qazın, buxarın, şüanın, mayenin, nəmişliyin təsiri, həmçinin istənilən, o cümlədən qeyri-atmosfer çöküntülərinin (qurum, his, tüstü, toz və s.) təsiri;

5.1.2. Sığortalının və ya Sığorta olunanın peşəkar fəaliyyəti;

5.1.3. Sığortalının və ya Sığorta olunanın icarəyə (kirayəyə, lizinqə), girova və ya məsul saxlamağa

götürdüyü predmetlərin zədələnməsi, məhv olması və ya korlanması ilə bağlı zərərin əvəzinin ödənilməsi barədə tələblər;

5.1.4. Müqavilə əsasında və ya Sığortalının və ya Sığorta olunanın razılığı ilə bəyan edilən zərərin əvəzinin ödənilməsi, həmçinin öhdəliklərin natura ilə yerinə yetirilməsinin əvəzinə edilən ödənişlər və ya müqavilə üzrə cərimə sanksiyaları kimi edilən ödənişlər;

5.1.5. Qarantıya və analogi öhdəliklər və ya qarantıya müqaviləsi üzrə tələblər;

5.1.6. Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş həcmdən və məbləğdən yuxarı olan zərərin əvəzinin ödənilməsi barədə tələblər;

5.1.7. Mənəvi ziyanın kompensasiyası üzrə iddialar;

5.1.8. Şərəfin, ləyaqətin və işgüzar nüfuzun müdafiəsi üzrə iddialar.

5.2. Baş verən hadisə aşağıdakı hallarda sığorta hadisəsi hesab edilmir:

5.2.1. Üçüncü şəxsin tələbi (məhkəmənin qüvvəyə minmiş qərarı) Sığortalının və ya Sığorta olunanın, onların əməkdaşlarının, sığortalanmış yaşayış evlərində və binalarında yaşayan şəxslərin, həmçinin Sığortalının və ya Sığorta olunanın razılığı ilə onlara məxsus yaşayış evlərində və binalarında alkoqollu, narkotik sərxoş vəziyyətdə işləyən şəxslərin fəaliyyətinin nəticəsi olarsa;

5.2.2. Üçüncü şəxsin tələbinin (məhkəmənin qüvvəyə minmiş qərarının) predmeti həmin üçüncü şəxsin qəsdən etdiyi hərəkətin nəticəsində yaranan zərərin əvəzinin ödənilməsi olduqda;

5.2.3. Üçüncü şəxsin tələbinin (məhkəmənin qüvvəyə minmiş qərarının) predmeti Sığortalının və ya Sığorta olunanın, onların işçilərinin, sığortalanmış yaşayış evlərində və binalarında yaşayan şəxslərin, həmçinin Sığortalının və ya Sığorta olunanın razılığı ilə onlara məxsus yaşayış evlərində və binalarında işləyən şəxslərin kobud ehtiyatsızlığı üzündən üçüncü şəxslərin əmlakına dəyən zərərin əvəzinin ödənilməsidirsə.

5.2.4. Üçüncü şəxsin tələbinin (məhkəmənin qüvvəyə minmiş qərarının) predmeti mənəvi zərərin əvəzinin ödənilməsidirsə;

5.2.5. Üçüncü şəxsin tələbinin (məhkəmənin qüvvəyə minmiş qərarının) predmeti həmin şəxsin aşağıdakı əmlakına dəyən zərərin əvəzinin ödənilməsi ilə bağlı olarsa: əntiq və nadir əşyalar, qiymətli metallardan, qiymətli, yarımqiymətli daşlardan hazırlanmış məmulatlar, dini ayinlərin predmetləri, kolleksiyalar, incəsənət əsərləri, pul nişanları, qiymətli kağızlar, sənədlər və fotosəkillər.

Maddə 6. SİĞORTA HADİSƏSİ

6.1. Sığorta hadisəsi Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində bu Qaydalarda nəzərdə tutulmuş, mülki qanunvericiliyin normalarına uyğun olaraq üçüncü şəxslərin onlara dəymiş zərərin əvəzinin ödənilməsi üzrə Sığortalıya və ya Sığorta olunmuş şəxsə qarşı tələb irəli sürməsi üçün əsas olan haldır.

6.2. Bu Qaydalar üzrə zərərcəkən şəxs(lər)ə sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş sığorta ərazisində Sığortalının və ya Sığorta olunanın təqsiri üzündən qəsdən yaradılmamış hadisələr nəticəsində dəyən zərərin əvəzinin ödənilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının mülki qanunvericiliyi ilə Sığortalının və ya Sığorta olunmuş şəxsin öhdəliklərinin müəyyən edilməsi faktı sığorta hadisəsi hesab edilir.

6.3. Əgər zərər dəyməsi faktı məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarı ilə və ya Sığortaçının yazılı razılığı əsasında üçüncü şəxsin sağlamlığına və ya əmlakına dəyən zərəri Sığorta olunanın ödəməsi barədə maddi iddianın Sığortalı, yaxud Sığorta olunan tərəfindən qəbul olunması ilə təsdiqlənsə, baş vermiş hadisə sığorta hadisəsi sayılır.

Maddə 7. SİĞORTA ÖHDƏLİYİ

7.1. Əgər Sığortalının və ya Sığorta olunanın sığorta olunmuş fəaliyyəti ilə əlaqədar olan sığorta hadisəsi aşağıdakılarla nəticələnsə, Sığortaçının öhdəliyi yaranır:

7.1.1. zərərcəkənin ölümü, əmək qabiliyyətini itirməsi, şikəst olması (fiziki zərər);

7.1.2. üçüncü şəxsə məxsus əmlakın məhv olması və ya zədələnməsi (maddi zərər).

7.2. Əgər sığorta müqaviləsində razılaşıdırılmışdırsa, Sığortaçı şəraitin ilkin araşdırılması və Sığortalının və ya

Sığorta olunanın təqsirlilik dərəcəsinin aydınlaşdırılması üzrə əsaslandırılmış xərcləri, həmçinin zərərin səbəbi olması ehtimal edilən hadisə ilə əlaqədar məhkəmə orqanlarında işin aparılması üzrə çəkilən xərcləri Sığortalıya ödəyir.

7.3. Sığortaçı həmçinin sığorta hadisəsi nəticəsində zərəre məruz qalan şəxsin həyatının və ya əmlakının xilas edilməsi, sığorta hadisəsi nəticəsində dəyən zərərin həcmi azaldılması məqsədilə Sığortalının və ya Sığorta olunanın lazımı və məqsədəuyğun xərclərinin əvəzini ödəyir.

7.4. Bu sığorta müstəsna olaraq, Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən sığorta hadisələrinə şamil olunur.

7.5. Bu sığorta istənilən halda aşağıdakıları əhatə etmir:

7.5.1. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən müəyyən edilən sığorta ərazisindən kənarında dəyən zərərin ödənilməsi barədə tələb;

7.5.2. Sığortalı və Sığorta olunan da daxil olmaqla, qəsdən zərər vurmuş istənilən şəxsin tələbi və ya iddiası. Bu zaman qəsdən vurulmuş zərəre itkinin baş verməsinin mümkünlüyünün kifayət qədər böyük ehtimalla gözlənilməsi və belə hərəkətə görə məsuliyyət daşıyan şəxsin bilərəkdən ona yol verməsi ilə müşayiət olunan hərəkət və ya hərəkətsizlik aid edilir;

7.5.3. eyni müqavilə üzrə biri-birinə qarşı məsuliyyətləri sığortalanmış Sığortalı və ya Sığorta olunan tərəfindən irəli sürülən tələb;

7.5.4. hərbi əməliyyat, üsyan, qiyam, xalq iğtişaşları, silahlı qruplaşmaların və terrorçuların fəaliyyəti nəticəsində dəyən zərərin ödənilməsi ilə bağlı istənilən tələb;

7.5.5. riskin dərəcəsinə əhəmiyyətli dərəcədə artıran, Sığortaçı tərəfindən Sığortalıya ümumqəbuledilmiş qaydalara görə aradan qaldırılması tapşırılan halların Sığortaçı ilə razılaşdırılmış müddət ərzində Sığortalının aradan qaldırmaması nəticəsində dəyən zərərin əvəzinin ödənilməsi barədə tələb;

7.5.6. radioaktiv çirklənmədən, şüalanmadan və nüvə yanacağıının istifadəsi ilə bağlı olan fəaliyyətin digər nəticələrindən baş verən hallar;

7.5.7. qurğu və avadanlığın köhnəlməsinin birbaşa nəticəsində baş verən hallar;

7.5.8. Sığortalı tərəfindən qanunların, qərarların, müəssisə və istehsalat qaydalarının, normalarının və normativ sənədlərin tələblərinin qəsdən pozulması nəticəsində baş verən hallar.

Maddə 8. SİĞORTA MƏBLƏĞİ VƏ ONUN MÜƏYYƏN EDİLMƏ QAYDASI

8.1. Sığorta məbləği (öhdəliyin həddi) Sığorta müqaviləsində razılaşdırılan elə pul məbləğidir ki, onun əsasında sığorta haqqının və sığorta ödənişinin həcmi müəyyən edilir.

8.2. Sığorta müqaviləsində göstərilmiş hədd, əgər müqavilədə məsuliyyətin həddləri aşağıdakı kimi razılaşdırılmayıbsa, həm fiziki, həm də maddi zərər üçün vahid məbləğdə müəyyən edilmiş hesab olunur:

8.2.1. məhkəmə xərclərinin kompensasiyası da daxil olmaqla, sığortaya qəbul edilmiş hər bir risk üzrə (bu Qaydaların 7.2-ci bəndi);

8.2.2. bir sığorta hadisəsi üzrə;

8.2.3. bir sığorta hadisəsi nəticəsində zərər çəkən bir şəxsə verilən ödəniş üzrə.

8.3. Hər illik sığorta müddətində baş vermiş bütün sığorta hadisələri üzrə verilən sığorta ödənişinin ümumi məbləği öhdəliyin müəyyən edilmiş illik ümumi məbləğini aşı bilməz.

Maddə 9. SİĞORTA HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİ QAYDASI

9.1. Sığorta müqaviləsi üzrə sığorta haqqı Sığortaçı tərəfindən tarif dərəcələrinə əsasən hesablanır.

9.2. Sığorta haqqı birdəfəlik ödənilir, lakin Sığorta müqaviləsi bağlanarkən tərəflər sığorta haqqının müəyyən müddət ərzində ödənilməsi barədə razılığa gələ bilirlər. Bu zaman sığorta müqaviləsində tərəflər ödəmə müddətlərinin konkret qaydasını, həmçinin ödəmə müddətləri və sığorta haqqının ayrı-ayrı hissələrinin miqdarı

üzrə məhdudiyətləri və tələbləri, müddətli ödəmələrlə bağlı tərəflərin hüquq və vəzifələrini müəyyən edirlər.

9.3. Sığorta haqqı və ya onun hissəsi vaxtında ödənilmədikdə Sığortaçı onun ödənilməsi üçün bu Qaydaların 9.4-cü bəndinin tələbini nəzərə alaraq yazılı surətdə 15 (on beş) günədək müddət müəyyən edə bilər.

9.4. Hər bir halda sığorta haqqı və ya onun razılaşdırılmış ilk hissəsi Sığorta müqaviləsi bağlandığı gündən bir aydan gec olmayaraq ödənilməlidir.

9.5. Sığorta haqqının ödənilmə günü sığorta haqqının Sığortaçının hesabına daxil olduğu gün və ya sığorta haqqının nağd pulla ödənilməsi günü hesab olunur.

9.6. Sığorta müqaviləsi bir ildən az müddətə bağlandıqda sığorta haqqı illik sığorta haqqının illik miqdarından aşağıdakı faizlərlə hesablanır:

Qüvvədə olan günlər	Sığortaçı/təkrar sığortaçı tərəfindən sığorta haqqından tutulan faiz	Qüvvədə olan günlər	Sığortaçı/təkrar sığortaçı tərəfindən sığorta haqqından tutulan faiz
1	5	154 - 156	53
2	6	157 - 160	54
3 - 4	7	161 - 164	55
5 - 6	8	165 - 167	56
7 - 8	9	168 - 171	57
9 - 10	10	172 - 175	58
11 - 12	11	176 - 178	59
13 - 14	12	179 - 182	(6 ay) 60
15 - 16	13	183 - 187	61
17 - 18	14	188 - 191	62
19 - 20	15	192 - 196	63
21 - 22	16	197 - 200	64
23 - 25	17	201 - 205	65
26 - 29	18	206 - 209	66
30 - 32	(1 ay) 19	210 - 214	(7 ay) 67
33 - 36	20	215 - 218	68
37 - 40	21	219 - 223	69
41 - 43	22	224 - 228	70
44 - 47	23	229 - 232	71
48 - 51	24	233 - 237	72
52 - 54	25	238 - 241	73
55 - 58	26	242 - 246	(8 ay) 74
59 - 62	(2 ay) 27	247 - 250	75
63 - 65	28	251 - 255	76
66 - 69	29	256 - 260	77
70 - 73	30	261 - 264	78
74 - 76	31	265 - 269	79
77 - 80	32	270 - 273	(9 ay) 80
81 - 83	33	274 - 278	81
84 - 87	34	279 - 282	82
88 - 91	(3 ay) 35	283 - 287	83
92 - 94	36	288 - 291	84
95 - 98	37	292 - 296	85
99 - 102	38	297 - 301	86
103 - 105	39	302 - 305	(10 ay) 87
106 - 109	40	306 - 310	88
110 - 113	41	311 - 314	89

114 - 116		42	315 - 319	90
117 - 120		43	320 - 323	91
121 - 124	(4 ay)	44	324 - 328	92
125 - 127		45	329 - 332	93
128 - 131		46	333 - 337	(11 ay) 94
132 - 135		47	338 - 342	95
136 - 138		48	343 - 346	96
139 - 142		49	347 - 351	97
143 - 146		50	352 - 355	98
147 - 149		51	356 - 360	99
150 - 153	(5 ay)	52	361 - 366	(12 ay) 100

Maddə 10. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN BAĞLANMASI, ONA ƏLAVƏLƏR VƏ DƏYİŞİKLİKLƏR EDİLMƏSİ VƏ XİTAM VERİLMƏSİ QAYDASI

10.1. Sığorta müqaviləsi Sığortalının yazılı ərizəsi əsasında bağlanır.

Ərizədə sığorta olunan obyekt haqqında bütün lazımi məlumatlar göstərilməlidir. Ərizə Sığorta müqaviləsi bağlandıqdan sonra onun tərkib hissəsi sayılır.

Sığorta müqaviləsinə daxil olan digər şərtlər, qeyd-şərtlər və xüsusi şərtlər Sığortaçının məsuliyyətinin və sığorta təminatının bu Qaydalarda müəyyən edilmiş həcmi genişləndirməməlidir (artırmamalıdır).

10.2. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən, Sığortalı Sığortaçıya ona məlum olan, sığorta hadisəsinin baş vermə ehtimalının dərəcəsini müəyyən etmək üçün əhəmiyyətli olan bütün hallar barədə məlumat verməlidir.

Sığortalının bu öhdəliyi yerinə yetirməməsi Sığortaçını sığorta ödənişinin həyata keçirilməsi öhdəliyindən azad edir.

Müqavilə bağlanarkən Sığortalı Sığortaçının sığorta riskini qiymətləndirmək üçün verdiyi bütün suallarına cavab verməlidir.

10.3. Sığorta müqaviləsi yazılı şəkildə aşağıdakı kimi bağlanır:

10.3.1. tərəflərin müəyyən bir sənədi - sığorta müqaviləsinə tərtib etməsi və qarşılıqlı imzalaması yolu ilə;

10.3.2. Sığortalının Sığortaçının müvafiq sığorta qaydaları ilə razılaşmasını təsdiq etməsi şərti ilə ona, həmin qaydalarda nəzərdə tutulan sığorta təminatından istisnaların və (və ya) belə təminata əlavələrin də əks olunduğu sığorta şəhadətnaməsinin verilməsi yolu ilə;

Sığorta müqaviləsi onun qüvvədə olduğu müddət ərzində itərsə, Sığortalıya onun yazılı ərizəsi əsasında dublikat verilir və bundan sonra itmiş Sığorta müqaviləsi etibarsız sayılır və həmin müqavilə üzrə sığorta ödənişi verilmir.

10.4. Sığorta müqavilədə başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta müqaviləsi sığorta haqqının ilk hissəsinin və ya tam ödənilməsindən sonra qüvvəyə minir.

10.5. Sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta təminatının müddəti sığorta haqqının ilk hissəsinin və ya tam ödənilməsi günü saat iyirmi dördədən başlanır və sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, Sığorta müqaviləsinə əsasən həmin müqavilənin qüvvədə olduğu sonuncu gün saat iyirmi dördə başa çatır.

10.6. Sığorta müqaviləsinə edilən əlavələr və dəyişikliklər yazılı formada tərtib olunmalı və hər iki tərəfdən imzalanmalıdır.

10.7. Sığorta müqaviləsinə aşağıdakı hallarda vaxtından əvvəl xitam verilir:

10.7.1. sığorta predmeti artıq mövcud olmadıqda;

10.7.2. aşağıdakı hallar istisna olmaqla, Sığortalı fiziki şəxs öldükdə və ya Sığortalı hüquqi şəxs ləğv olunduqda:

- 10.7.2.1. əmlak sığortası müqaviləsini bağlamış Sığortalı sığorta müqaviləsi bağlayarkən sığortalanmış əmlakı qəbul edəcək hər hansı şəxsi təyin etmiş olduğu, habelə sığorta hadisəsi baş verəndək Sığortaçının razılığı ilə onu dəyişdirmiş olduğu hallarda Sığortalı fiziki şəxs vəfat edərsə, onun həmin müqavilə üzrə hüquq və vəzifələri mülki qanunvericiliklə müəyyən olunmuş vərəsəlik qaydasında sığortalanmış əmlakı qəbul edən şəxsə keçir;
- 10.7.2.2. qanunvericilikdə və ya Sığorta müqaviləsində başqa şərtlər müəyyən edilməmişdirsə, Sığortalının hüquq və vəzifələri sığorta predmeti olan miras əmlakın yeni mülkiyyətçisinə, sahibinə və ya istifadəçisinə həm onun özünün, həm də Sığortaçının müqavilədə rəsmiləşdirilən razılığı ilə keçir;
- 10.7.2.3. Sığortalı olan hüquqi şəxs Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu dövrdə yenidən təşkil edildikdə, onun həmin Sığorta müqaviləsi üzrə hüquq və vəzifələri qanunvericiliyə uyğun olaraq müvafiq hüquq varisinə keçir;
- 10.7.3. sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı olmadıqda və sığorta riskinin mövcudluğu, səbəbi sığorta hadisəsi olmayan hallara görə başa çatdıqda;
- 10.7.4. Sığortaçı Sığortalı qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirdikdə;
- 10.7.5. sığorta marağı artıq mövcud olmadıqda;
- 10.7.6. Sığortalı sığorta haqqını qanunvericilikdə və sığorta müqaviləsində müəyyən edilən qaydada ödəmədikdə;
- 10.8. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu dövrdə Sığortalı məhkəmənin qərarı ilə fəaliyyət qabiliyyəti olmayan hesab edilmişdirsə, yaxud onun fəaliyyət qabiliyyəti məhkəmənin qərarı ilə məhdudlaşdırılmışdırsa, mülki məsuliyyət sığortası üzrə müqavilə məhkəmənin müvafiq qərarının qüvvəyə mindiyi andan xitam verilmiş hesab edilir, digər hallarda isə belə Sığortalının hüquq və vəzifələrini onun qəyyumu və ya himayəçisi həyata keçirir.
- 10.9. Sığorta müqaviləsinə aşağıdakı hallarda xitam verilir:
- 10.9.1. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olma müddəti bitdikdə;
- 10.9.2. Sığortaçı Sığortalı qarşısında öz öhdəliklərini tam yerinə yetirdikdə;
- 10.9.3. Sığortalı sığorta haqqını sığorta müqaviləsində müəyyən olunmuş qaydada ödəmədikdə;
- 10.9.4. Sığorta müqaviləsinin etibarsız olması barədə məhkəmə qərarı olduqda;
- 10.9.5. Sığortaçı qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada ləğv edildikdə;
- 10.9.6. Qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər hallarda.
- 10.10. Aşağıdakı müddəalar nəzərə alınmaqla sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilə bilər:
- 10.10.1. Sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş hallarda, habelə tərəflərin razılaşmasına əsasən müqaviləyə sığortalının və ya sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verilə bilər. Bu barədə tərəflər bir-birini, qanunla müəyyən edilən hallar istisna olmaqla, azı 30 gün əvvəl yazılı şəkildə xəbərdar etməlidirlər.
- 10.10.1.1. Sığorta müqaviləsinə sığortalının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, sığortaçı çəkilmiş xərclər çıxılmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını ona qaytarır, bu halda müqavilənin qüvvədə olduğu müddət üçün sığorta haqqı 9.6-cı maddəsində göstərilən qaydada yenidən hesablanır; əgər bu tələb sığortaçının sığorta qaydalarını pozması ilə bağlıdırsa o, sığorta haqlarını sığortalıya bütünlüklə qaytarır.
- 10.10.1.2. Sığorta müqaviləsinə sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə o, sığortalının sığorta haqlarını bütünlüklə qaytarır; əgər bu tələb sığortalının sığorta qaydalarını yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı çəkilmiş xərclər çıxılmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını qaytarır.
- 10.10.1.3. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqına bərabər və ya ondan çox miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, sığorta haqqı sığortalıya qaytarılmır.

10.11. Bu maddənin 10.10.1.1-ci və 10.10.1.2-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş hallarda sığorta haqqının qaytarılması bu Qaydaların 9.6-cı bəndinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

10.12. Sığorta müqaviləsinə sığortalının ölümü ilə əlaqədar xitam verildikdə, Sığortaçı ödənilmiş sığorta haqlarının sığorta müqaviləsinin qalan müddətinə müvafiq hissəsini ölmüş Sığortalının qanuni vərəsəsinə qaytarır.

10.13. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində əqdlərin etibarsız hesab edilməsinin ümumi əsasları ilə yanaşı, Sığorta müqaviləsi aşağıdakı hallarda bağlandığı andan etibarsız sayılır:

10.13.1. əgər Sığorta müqaviləsi sığorta hadisəsi baş verdikdən sonra bağlansa;

10.13.2. əgər Sığorta müqaviləsi Sığortaçı adından müqavilə bağlamaq hüququ olmayan şəxsə bağlanmışdırsa.

Maddə 11. AZADOLMA MƏBLƏĞİ

11.1. Sığorta müqaviləsi ilə zərərlərin ödənilməsində Sığortalının öz payı – Sığortaçının azad olduğu hissə (azadolma) müəyyən edilə bilər. Bu halda sığorta ödənişi azadolma məbləğindən yuxarı həddə həyata keçirilir (şərtsiz azadolma). Azadolma məbləğini aşmayan zərərlərin əvəzi ödənilmir.

11.2. Əgər Sığorta müqaviləsində başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, Sığorta müqaviləsi əmlaka dəyən zərəərə görə məsuliyyət həddinin 1%-i həddində azadolma məbləği ilə, fiziki zərəərə görə isə azadolma məbləği olmadan bağlanmış hesab edilir.

11.3. Azadolma hər bir sığorta hadisəsi üzrə müəyyən edilir. Əgər bir neçə sığorta hadisəsi baş verərsə, azadolma onların hər biri üzrə hesablanır.

Maddə 12. TƏRƏFLƏRİN HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ

12.1. Sığortalının vəzifələri:

12.1.1. Sığorta haqqını vaxtında ödəmək;

12.1.2. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən özünə məlum olan, sığorta riskinin qiymətləndirilməsi üçün əhəmiyyət kəsb edən hallar, həmçinin mövcud sığorta predmetinə münasibətdə bağlanmış və bağlanan bütün sığorta müqavilələri barədə Sığortaçını məlumatlandırmaq;

12.2. Sığortaçının vəzifələri:

12.2.1. Sığortalı tərəfindən sığorta hadisəsinin baş verməsi riskini və sığorta predmetinə dəyə bilən mümkün zərərlərin həcmi azaldan tədbirlər həyata keçirildikdə və ya sığorta predmetinin həqiqi dəyəri artdığı halda, Sığortalının ərizəsi əsasında bu hallar nəzərə alınmaqla Sığorta müqaviləsini yenidən bağlamaq;

12.2.2. sığorta hadisəsi baş verdikdə, sığorta predmetinə dəyən zərərin aradan qaldırılması və ya azaldılması üçün Sığortalının çəkdiyi xərclərin əvəzini ödəmək;

12.2.3. Sığortalı və onun əmlak vəziyyəti barədə məlumatı yaymamaq.

12.2.4. sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə məlumat aldıqda:

12.2.4.1. sığorta hadisəsinin baş verdiyi yerə baxış keçirmək, sığorta aktı tərtib etmək və Sığortalının təqdim etdiyi sənədlər əsasında zərərin həcmi müəyyən etmək;

12.2.4.2. sığorta ödənişi məbləğinin hesablanması həyata keçirmək;

12.2.4.3. Bu Qaydalarda müəyyən edilmiş müddətdə, sığorta aktı və zərərin həcmi hesablanması əsasında sığorta ödənişini həyata keçirmək.

12.3. Sığortalı bu Qaydaların 12.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş vəzifələrini yerinə yetirmədikdə, Sığortaçı bu səbəbdən zərərin baş verməsi və ya həcmi artması ilə nəticələnən ölçüdə sığorta ödənişini verməkdən imtina etmək hüququna malikdir.

Maddə 13. SİĞORTA HADİSƏSİ BAŞ VERDİKDƏ SİĞORTALININ VƏZİFƏLƏRİ

13.1. Sığortalı sığorta hadisəsi baş verərkən aşağıdakıları yerinə yetirməlidir:

13.1.1. sığorta hadisəsinin səbəblərini, gedişini və nəticələrini aydınlaşdırmaq üçün bütün lazımi tədbirləri görmək;

13.1.2. hadisədən xəbər tutduqdan dərhal sonra və ya mümkün olan ən qısa müddət ərzində Sığortaçıya və ya onun nümayəndəsinə, eyni zamanda qanunvericiliyə uyğun olaraq həmin hadisə barədə məlumatlandırılmalı olan səlahiyyətli dövlət orqanlarına hər hansı vasitə ilə xəbər verməlidir (faktların obyektiv şəkildə qeyd olunmasına imkan verən malik olduğu vasitələrlə Sığortaçıya və səlahiyyətli dövlət orqanına dərhal məlumat vermək);

13.1.3. sığorta hadisəsi ilə bağlı ona qarşı irəli sürülmüş bütün tələblər barədə Sığortaçıya dərhal məlumat vermək;

13.1.4. itkilərin azaldılması və təhlükəyə məruz qalan şəxsin həyatının xilas edilməsi üçün bütün mümkün və məqsədəuyğun tədbirləri həyata keçirmək;

13.1.5. Sığortalı öz imkanları daxilində, zədələnmiş əmlaka baxış keçirilməsində və dəymiş zərərin həcmi müəyyənəndirilməsində Sığortaçının iştirakını təmin etməlidir;

13.1.6. sığorta hadisəsinin səbəbləri, gedişi və nəticələri, dəymiş zərərin xarakteri və həcmi barədə nəticə çıxarmağa imkan verən, əlində olan bütün informasiyanı və sənədləri Sığortaçıya təqdim etmək;

13.1.7. sığortaçının razılığı olmadan zərərin əvəzini ödəməmək, sığorta hadisəsi ilə bağlı ona qarşı irəli sürülmüş tələbləri nə tam, nə də qismən qəbul etməmək, həmçinin belə tələblərin tənzimlənməsi üzrə hər hansı birbaşa və ya dolaylı öhdəlikləri öz üzərinə götürməmək;

13.1.8. Sığortalı müqavilənin şərtlərinə əsasən hər hansı pretenziyanın yaranmasına səbəb ola bilən hadisə haqqında mümkün olan ən qısa zamanda yazılı şəkildə məlumat verməli və Sığortaçının tələb etdiyi bütün əlavə məlumatı Sığortaçıya təqdim etməlidir. Hər hansı pretenziya, iddia, məhkəmə çağırışı və ya məhkəmə prosesi və bunlara aid olan bütün sənədlər alınan kimi Sığortaçıya verilməlidir.

13.1.9. Sığortalı sığortaçının ilkin razılığı olmadan onun məsuliyyətinin tanınmasına yönəlmiş hər hansı bir hərəkət etməyə, sənədi imzalamaya və ya vəd verməyə haqlı deyildir. Sığortalı Sığortalı adından hər hansı pretenziyanın müdafiə olunması və həll edilməsi, yaxud Sığortalı adından ziyanın ödənilməsi və onun xeyrinə məhkəməyə iddianı qəbul etmək və təmin etmək hüququna malikdir. Sığortalı Sığortaçının ehtiyac duyduğu bütün məlumatı ona təqdim etməlidir.

13.1.10. Sığortalı baş verən hadisə barəsində səlahiyyətli dövlət orqanlarına məlumat verməyə və qanunvericiliklə ona aid edilmiş bütün öhdəlikləri yerinə yetirməyə borcludur.

Maddə 14. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİ QAYDASI

14.1. Sığorta ödənişi Azərbaycan Respublikasının mülki qanunvericiliyi ilə zərərin əvəzinin ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş həcmdə hesablanır.

14.2. Sığorta hadisəsinin baş verməsi, zərərçəkənin sığorta ödənişi almaq hüququnun və Sığortalının onu ödəmək vəzifəsinin olması, sığorta hadisəsi ilə dəyən zərər, həmçinin zərərin həcmi arasında səbəb əlaqəsinin mövcudluğu barədə mübahisə yaranmadıqda, irəli sürülmüş tələb təmin edilir və sığorta ödənişi məhkəmədənəknar qaydada həyata keçirilir.

14.3. Bu halda zərərin həcmi və sığorta ödənişi məbləğini, zərərin vurulması faktı və nəticələri haqqında səlahiyyətli orqan (tibb müəssisəsinin, həkim-əmək ekspert komissiyasının, sosial təminat orqanlarının və s.) sənədləri əsasında, həmçinin çəkilən xərcləri təsdiq edən arayışlar, hesablar və digər sənədlər nəzərə alınmaqla Sığortaçı müəyyən edir. Sığorta ödənişi məbləğinin müəyyən olunması üçün zəruri hallarda Sığortalı da dəvət

oluna bilər.

Yuxarıda sadalanan sənədlər əsasında Sığortaçı, Sığortalı və zərərçəkən tərəfindən imzalanan ödəniş haqqında razılaşma tərtib olunur.

Sığortaçı bu Qaydalarda göstərilmiş sığorta hadisəsi nəticəsində dəyən faktiki zərərin müəyyən edilməsi üçün müstəqil ekspertləri cəlb etmək hüququna malikdir.

14.4. Bu Qaydaların 14.2-ci bəndində sadalanan hallar barədə mübahisə yaranarsa, sığorta ödənişi məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarı əsasında həyata keçirilir.

14.5. Sığorta ödənişinin verilməsi üçün Sığortalı aşağıdakı sənədləri Sığortaçıya təqdim etməlidir:

14.5.1. Sığorta hadisəsi haqqında yazılı ərizə;

14.5.2. üçüncü şəxsə zərər dəyməsinə səbəb olmuş sığorta hadisəsinin səbəblərini və mümkün nəticələrini əhatə edən ekspert komissiyası tərəfindən tərtib olunmuş akt;

14.5.3. baş vermiş hadisə ilə bağlı Sığortalıya qarşı irəli sürülmüş iddialar;

14.5.4. Sığorta müqaviləsi üzrə Sığortaçının məsuliyyət həcmi də daxil olmaqla, sığorta hadisəsinin baş verməsi ilə əlaqədar sığorta ödənişinə düşən məbləği əks etdirən məhkəmə qərarı;

14.5.5. Sığorta müqaviləsi;

14.5.6. Sığortaçının mülahizəsinə əsasən, sığorta ödənişinin verilməsi haqqında qərar qəbul etmək üçün lazım olan digər sənədlər.

Sığortalının sığorta hadisəsi ilə bağlı Sığortaçı ilə razılaşdırılmış əlavə xərclərinin (məhkəmə xərclərinin) əvəzinin ödənilməsi halları istisna olmaqla, Sığortaçı sığorta ödənişini bu Qaydalardakı mənada zərər çəkmiş üçüncü şəxsə verir.

14.6. Sığorta ödənişinin məbləğinə aşağıdakılar daxildir:

14.6.1. Fiziki şəxsin sağlamlığına zərər dəydikdə və ya o öldükdə:

14.6.1.1. əmək qabiliyyətinin itirilməsinə və ya şikəstlik, yaxud səhhətinə dəyən digər zərər nəticəsində azalmasına görə zərərçəkənin itirdiyi qazanc;

14.6.1.2. səhhətin bərpası üçün lazım olan əlavə xərclər (gücləndirilmiş qidalanma, sanatoriya-kurort müalicəsi, kənar qulluq, protezləşdirmə, nəqliyyat xərcləri, ödənişli tibbi xidmətlərə çəkilən xərclər və s.)

14.6.1.3. qazancın elə bir hissəsi ki, zərərçəkənin ölümü nəticəsində onun himayəsində olan və ya ondan təminat almaq hüququna malik olan əmək qabiliyyətsiz şəxslərin ondan məhrum olmuşlar;

14.6.1.4. şəraitin ilkin araşdırılması və Sığortalının və ya Sığorta olunanın təqsirinin dərəcəsinin müəyyənləşdirilməsi üzrə çəkilən məqsəduyğun xərclər;

14.6.1.5. məhkəmə orqanlarında güman edilən sığorta hadisəsi ilə bağlı işlərin aparılması üzrə xərclər;

14.6.1.6. sığorta hadisəsi nəticəsində zərər çəkən şəxsin həyatının və əmlakının xilas edilməsi və ya zərərin azaldılması üçün çəkilən lazımı və məqsəduyğun xərclər;

14.6.2. Fiziki və ya hüquqi şəxsin əmlakına zərər dəydikdə:

14.6.2.1. əmlakın məhv olması və ya zədələnməsi nəticəsində dəyən, əmlakın tam məhv olması zamanı köhnəlmə çıxılmaqla onun həqiqi dəyəri həcmində, qismən zədələnməsi zamanı isə, onun sığorta hadisəsindən əvvəlki vəziyyətinə qaytarılması üçün zəruri xərclər həcmində birbaşa həqiqi zərər.

Həqiqi dəyər aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

- avadanlıq, inventar, ev məişəti əşyası və şəxsi istifadə olunan əşyalar üçün – onları əvəz edən tam

anoləyi predmetin əldə edilməsi üçün lazım olan məbləğ (köhnəlmə çıxılmaqla);

- bina və qurğular üçün – bina və ya qurğunun yerləşdiyi yerdə bərpası üçün lazım olan, köhnəlmə və istismar-texniki vəziyyəti nəzərə alınmaqla, tam anoləyi şəkildə tikilməsi dəyərinin həcmində;

14.6.2.2. əgər baş vermiş hadisə sığorta hadisəsi hesab edilirsə, şəraitin ilkin araşdırılması və Sığortalının və ya Sığorta olunanın təqsirinin dərəcəsinin müəyyənəşdirilməsi üçün məqsədəuyğun xərclər;

14.6.2.3. əgər baş vermiş hadisə sığorta hadisəsi hesab edilirsə, məhkəmə orqanlarında güman edilən sığorta hadisəsi ilə bağlı işlərin aparılması üzrə xərclər;

14.6.2.4. sığorta hadisəsi nəticəsində zərər çəkən şəxsin həyatının və əmlakının xilas edilməsi və ya sığorta hadisəsi nəticəsində dəymiş zərərin azaldılması üçün çəkilən lazımi və məqsədəuyğun xərclər;

14.7. Sığorta ödənişi sığorta hadisəsi haqqında akta əsasən, bu aktın imzalandığı tarixdən 30 iş günü müddətində Sığortaçı tərəfindən ödənilir. Sığorta aktı zərərin səbəblərinin və həcmnin bütün maraqlı tərəflərlə birlikdə tam şəkildə müəyyən edilməsi və razılaşdırılmasından, yaxud məhkəmə qərarının qanuni qüvvəyə minməsindən sonra tərtib olunur.

Maddə 15. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİNDƏN İMTINA ƏSASLARI

15.1. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddətdə aşağıdakılar baş verərsə, Sığortaçı Sığortalıya sığorta ödənişini verməkdən imtina edə bilər:

15.1.1. Sığortalının, Sığorta olunanın və ya zərərçəkmiş üçüncü şəxsin sığorta hadisəsinin baş verməsinə yönəldilmiş qəsdən etdiyi hərəkətlər;

15.1.2. Sığortalının və ya xeyrinə sığorta müqaviləsi bağlanmış şəxsin sığorta hadisəsi ilə birbaşa əlaqədə olan qəsdən cinayətlər törətməsi;

15.1.3. Sığortalının Sığortaçıya sığorta predmeti, sığorta riskindəki dəyişiklik və zərərin həcmi haqqında bilə-bilə yalan məlumat verməsi;

15.1.4. sığorta hadisəsi barədə Sığortaçıya məlumat vermə müddətləri barədə tələblərin pozulması və ya dəymiş zərər faktını və həcmi təsdiq edən sənədlərin təqdim olunmaması;

15.1.5. İtkilərin, Sığortalının və ya Sığorta olunanın mümkün itkiləri azaltmaq üçün ağılabatan və onların bacardığı tədbirlərin görülməməsi nəticəsində yaranması.

15.2. Əgər müqavilədə başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, ilkin və ya birdəfəlik sığorta haqqının ödənilməsinədək sığortaçı öz vəzifələrinin icrasından azaddır.

15.3. Sığorta ödənişi verməkdən imtina Sığortalıya imtinanın səbəbləri əsaslandırılmaqla yazılı formada bildirilir.

Maddə 16. İKİQAT SİĞORTA

16.1. Sığortalı Sığortaçıda sığortaladığı məsuliyyətinə münasibətdə digər sığortaçılarla bağladığı sığorta müqavilələri barədə Sığortaçını məlumatlandırmalıdır.

16.2. Əgər sığorta hadisəsi baş verdiyi an Sığortalının Sığortaçıda sığortaladığı məsuliyyətinə münasibətdə digər sığorta müqavilələri də qüvvədə olarsa, sığorta hadisəsinə görə ödəniş məsuliyyətinin sığortaladığı hər bir sığortaçı ilə bağlanmış sığorta müqaviləsində müəyyən edilən sığorta məbləğlərinə mütənasib olaraq bölüşdürülür və Sığortaçı sığorta ödənişinin yalnız öz payına düşən hissəsini ödəyir.

Maddə 17. VALYUTA BARƏSİNDƏ QEYD-ŞƏRT

17.1. Sığorta məbləği, azadolma məbləği, sığorta haqqı və sığorta ödənişləri xarici valyuta ilə göstəriləndiyi halda da ödənişlər milli valyuta - Azərbaycan manatı ilə, Azərbaycan Respublikası Milli Bankının ödəniş gününə olan rəsmi məzənnəsi ilə, yaxud Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq hər hansı xarici valyuta ilə həyata keçirilməlidir.

17.2. Sığorta ödənişinin hesablanması üçün əsas olan sənədlərdəki göstəricilər sığorta müqaviləsinin valyutasından fərqli olaraq Azərbaycan manatı və ya digər valyuta ilə ifadə olunduğu halda, müqavilənin valyutasına çevirmə, Azərbaycan Respublikası Milli Bankının müvafiq sənədin tərtib olunduğu günə müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə əsasında aparılır.

Maddə 18. MÜBAHİSƏLƏRİN HƏLLİ QAYDASI

Sığortaçı ilə Sığortalı arasında Sığorta müqaviləsi üzrə yaranan bütün mübahisələr danışıqlar yolu ilə, razılığa gəlinmədikdə isə, məhkəmə qaydasında həll olunur.

Maddə 19. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİ, YAXUD SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİ VERMƏKDƏN İMTINA OLUNMASI HAQQINDA QƏRARIN QƏBUL EDİLMƏSİ MÜDDƏTİ

Sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsi, yaxud sığorta ödənişini verməkdən imtina olunması haqqında qərarı bu Qaydaların 14.5-ci maddəsində göstərilən sənədlərin təqdim edildiyi andan 30 iş günü ərzində qəbul edir.

Maddə 20. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN ŞƏRTLƏRİNİN YERİNƏ YETİRİLMƏMƏSİNƏ VƏ YA LAZIMI QAYDADA YERİNƏ YETİRİLMƏMƏSİNƏ GÖRƏ TƏRƏFLƏRİN MƏSULİYYƏTİ

Sığorta müqaviləsinin şərtlərinin yerinə yetirilməməsinə və ya lazımı qaydada yerinə yetirilməməsinə görə tərəflər bir-birləri qarşısında Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 21. Sığorta müqaviləsində əlavə şərtlərin nəzərdə tutulması

Sığorta müqaviləsi bağlanarkən Sığortalı və Sığortaçı qanunvericiliyə zidd olmayan başqa şərtlər barədə razılığa gələ bilirlər.